

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Виробнича санітарія та гігієна праці</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 015 Професійна освіта (Охорона праці) Освітньо-професійна програма: Професійна освіта (Охорона праці) Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський) Дні занять та консультацій: згідно з розкладом Рік навчання: 1-й Семестр: 4-й Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладач: Світлана ФЕДЬКО к.т.н., доц., викладач вищої кваліфікаційної категорії Електронна пошта: svetlanafedko49@gmail.com Сторінка дисципліни на сайті викладача:</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії хімічних та технологічних дисциплін, БЖД, охорони праці та екології
Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова циклової комісії хімічних та технологічних дисциплін, БЖД, охорони праці та екології

_____ Оксана ДУСМАТОВА

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

“ _____ ” _____ 20__ року

Голова робочої групи

(гарант освітньо-професійної програми)

_____ **Ольга КРЮКОВСЬКА**

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

“ _____ ” _____ 20__ року

1.Опис дисципліни

Мета: формування системи знань про безпеку виробничого середовища, обладнання та окремих інструментів праці, ідентифікацію та класифікацію потенційних небезпек, їх властивості, способи і засоби захисту від їх впливу, основи санітарно-гігієнічних умов праці та методи виробничої санітарії; опанування професійних компетентностей для вчасного реагування на вимоги системи охорони праці з питань виробничої санітарної та гігієни трудових процесів для збереження працездатності і здоров'я працюючих.

Формат навчальної дисципліни – лекції, семінарські, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі та в галузі професійної діяльності з охорони праці або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів інженерної та педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. К 08. Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності	К 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення. К 18. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації. К 21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці. К 23. Здатність виконувати розрахунки технологічних процесів в галузі.
F	Програмні результати навчання
Результати навчання	ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПР 08. Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих. ПР 16. Знати основи і розуміти принципи функціонування технологічного обладнання та устаткування галузі (відповідно до спеціалізації). ПР 18. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі, пов'язані з вибором матеріалів, виконанням необхідних розрахунків, конструюванням, проектуванням технічних об'єктів у предметній галузі (відповідно до спеціалізації).

	ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.
--	--

2. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
3 курс, 6 семестр			
Змістовий модуль 1			
1	Тема 1. Основи положення гігієни праці	Визначення гігієни, гігієни праці, санітарії, виробничої санітарії. Історія розвитку й етапи формування гігієни праці як науки та сфери діяльності. Предмети вивчення гігієни праці. Задачі гігієни праці. Профілактична спрямованість гігієни праці. Основні терміни гігієни праці. Нормативно-правові акти з питань гігієни са праці.	Тести, презентації, обговорення
2	Тема 2. Аналіз умов праці і гігієнічне нормування факторів виробничого середовища	Визначення понять праця. Види, форми праці. Фізична та розумова праця. Гігієнічні критерії, класифікація умов праці. Шкідливі й небезпечні фактори, ознаки, відмінності, види впливу. Фактори, що складають умови праці. Сфера застосування, загальні положення гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості й небезпечності факторів виробничого середовища. Питання нормування шкідливих факторів виробничого середовища. Професійні канцерогенні фактори.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
3	Тема 3. Трудовий процес та його складові елементи	Біологічна дія, гігієнічна характеристика трудового процесу та факторів виробничого середовища. Визначення категорій важкості та	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
		напруженості праці. Оцінка параметрів трудового процесу. Загальні енергозатрати, зовнішнє фізичне (динамічне, статичне) навантаження, особливості, одиниці виміру. Умови відновлення енергії в разі статичної роботи. Гігієнічна оцінки важкості та напруженості праці на робочому місці	завдання
4	Тема 4. Загальні положення про стан повітря робочої зони. Аналіз та оцінка якості повітря робочої зони	Види забруднення повітря робочих зон та їх особливості. Контроль вмісту в повітрі шкідливих речовин та методи боротьби з ними. Вентиляція виробничих приміщень як інженерно-технічне рішення поліпшення якості повітря	Тести, презентації, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
5	Тема 5. Освітлення виробничих приміщень та промислових майданчиків	Світлотехнічні поняття та величини. Психофізіологічні основи гігієнічних вимог до освітлення. Вимірювання освітлення на робочих місцях. Природне освітлення, гігієнічна оцінка. Штучне освітлення. Системи освітлення та принципи нормування освітлення виробничих приміщень. Вимоги до джерел освітлення. Основні освітлювальні прилади промислових майданчиків.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
6	Тема 6. Метеорологічні умови на виробництві (мікроклімат)	Показники мікроклімату. Терморегуляція організму та її порушення при роботі. Вплив виробничих метеорологічних умов на показників якості роботи. Методи вимірювання параметрів мікроклімату. Характеристика окремих елементів мікроклімату та їх вплив на стан організму працюючого.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
7	Тема7. Виробничі(професійні) шкідливості та оцінка вплив	<p>Виробничий шум(фізико-гігієнічна характеристика, вплив на організм людини, вимірювання рівня та спектра шуму). Ультразвук та інфразвук(фізико-гігієнічна характеристика, вплив на організм, вимірювання, джерела). Вібрація як виробнича шкідливість (фізико-гігієнічна характеристика, вплив на організм, вимірювання, джерела). Випромінювання оптичного діапазону: 1-ультрафіолетове випромінювання (біологічна дія, наслідки); 2-інфрачервоне випромінювання (біологічна дія, наслідки); 3-лазерне випромінювання(принципи роботи та класифікація лазерів. дія на організм людини). Іонізуюче випромінювання (основні поняття та види, фізичні характеристики радіоактивних речовин та штучних джерел іонізуючого випромінювання, біологічна дія, вимірювання). Електромагнітне випромінювання (основні поняття та характеристика електромагнітного поля, електромагнітні поля радіочастот, джерела, біологічна дія електромагнітного поля, вимірювання). Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від впливу вібрації, шуму, ультра звуку та інфразвуку.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
Змістовий модуль 2			

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
	Тема 8. Виробнича санітарія та сфера об'єкту її досліджень	<p>Особливості промислового виробництва. Вимоги гігієни праці на підприємстві, його промислового майданчику. Характерні ознаки, особливості та умови організації робочих місць промислового виробництва різних галузей.</p> <p>Перелік робіт з підвищеною небезпекою, професійний добір. Характерні ознаки, особливості та умови організації робочих місць. Види та причини захворюваності працівників. Вимоги гігієни праці на промислового майданчику. Санітарно-гігієнічні особливості промислових підприємств різних галузей.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
	Тема 9. Проведення гігієнічної експертизи проектної документації	<p>Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств. Призначення, принципи організації виробничих і допоміжних приміщень. Методика розрахунку площі виробничих і допоміжних приміщень. Основи санітарно-епідемічного нагляду: Гігієнічна експертиза під відведення земельного майданчика, контроль за реалізацією генпланів. Необхідність запобіжного санітарного нагляду за будівництвом.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
	Тема 10. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці	<p>Мета, задачі атестаційних комісій, організація роботи. Нормативно-правова основа проведення атестації робочих місць. Визначення фізіологічних показників працюючих і факторів виробничого середовища та трудового процесу при проведенні атестації робочих місць. Оцінка технічного рівня робочого</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
		місця. Методи та прилади для проведення атестації робочих місць. Оформлення карти умов праці при проведенні атестації робочих місць. Паспортизація виробництв.	
	Тема 11. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств, паспортизація виробництв	Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Мета, задачі та юридичні основи поточного нагляду за станом умов праці. Особливості санітарно-гігієнічних вимог до розміщення підприємств. Порядок проведення паспортизації санітарно-технічного стану виробництв. Методи та засоби уникнення виробничого впливу на працюючого.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
			Екзамен

3. Рекомендовані джерела інформації

Базова:

1. Березуцький В.В. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник. Харків : НТУ "ХПІ", 2018. 553 с.
2. Гігієна праці : підручник / Ю.І. Кундієв , О.П. Яворовський , А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл.-кор. НАН України, проф. О.П. Яворовського. - К.: ВСВ «Медицина», 2011. - 904 с.
3. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О.. Основи охорони праці : підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Каравела, 2008. 345с.
4. Жидецький В.Ц., Джигірей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці: підручник. Львів: Афіша, 2006. 349 с.
5. Жидецький В.Ц., Джигірей В.С., Сторожук В.М. та ін. Практикум із охорони праці. Навчальний посібник / За ред. к.т.н., доц. В.Ц. Жидецького. - Львів: Афіша, 2000. 352 с.
6. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник / В. В. Березуцький [та ін.]; ред. В. В. Березуцький; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків: НТУ "ХПІ", 2018. – 553 с.

7. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Постанова Кабінету Міністрів України № 25 серпня 2004 р. № 1112.
8. Ткачук К.Н. Виробнича санітарія: навчальний посібник / К.Н. Ткачук, В.Л. Філіпчук С.Ф. Каштанов та ін..– Рівне: НУВГП, 2012. – 443 с.
9. Шевченко А.М. Гігієна праці: методика досліджень та санітарно – епідеміологічний нагляд. Вінниця: Нова книга, 2005. 528 с.

Додаткова:

10. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Затверджено наказом МОЗ України 08.04.2014 № 248.
11. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Каравела, 2006. 320 с.

Інформаційні ресурси

11. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я. [Moz.dov.ua\pro-ministerstvo://www.mon.gov.ua](http://moz.gov.ua/pro-ministerstvo://www.mon.gov.ua).
13. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». <http://www.nau.ua>.
14. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. «Законодавство України».

4. Політика дисципліни

- Порушення термінів виконання завдань та перескладання. Відпрацьовувати пропущені заняття відповідно до графіку проведення консультацій та за допомогою технологій дистанційного навчання.
- Політика щодо академічної доброчесності. Дотримуватись принципів академічної доброчесності, правил цитування під час створення презентацій, відповідей на заняттях, підготовки доповідей.
- Політика щодо відвідування занять. Відвідування всіх видів занять є обов'язковим. У зв'язку з відсутністю на заняттях з поважної причини (хвороба, форс мажорні обставини) навчання може здійснюватися із застосуванням дистанційних технологій навчання.

5. Оцінювання

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною шкалою (відповідно до освітнього ступеня бакалавр).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за опомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	відмінно
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.	зараховано	

64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Вид роботи	Кількість	Сума балів
Змістовий модуль 1		
1. Виконання практичної роботи	7	35
2. Тематичний контроль	1	15
Разом		50
Змістовий модуль 2		
1. Виконання практичної роботи	2	10
2. Тематичний контроль	1	15
Разом		25
1. Виконання комплексної контрольної роботи	1	15
2. Екзамен		10
Усього		100